

Egy ismerősöm nemrég abban a meglehetősen kivételes megtiszteltetésben részesült, hogy tagjai közé választotta egy viszonylag tekintélyes irodalmi társaság.

Tudta, hogy beszédet kell majd tartania, de szerencsére nem volt megszabva sem a beszéd hossza, sem a műfaja. Hetekig semmi sem jutott eszébe. Majd beszél a *Termelési-regény-*

ről, gondolta. Vagy inkább a *Bevezetés a szépirodalomba* című munkáról. Vagy talán mégis a *Harmonia caelestis*ről kellene mondania valamit? Esetleg a csak tervezett műről, az *Optimális bináris keresőfákról* fog értekezni. Vagy majd egyszerűen rögtönözni fog, ahogy máskor is, gondolta.

Amikor aztán eljött a nagy nap, ismerősömnek még mindig nem volt semmi használható ötlete. Talán nem lesznek sokan, reménykedett. De elmondása szerint, azon a napon a terem zsúfolásig megtelt. Mindenki ott volt, aki számít, a társaság teljes vezetősége, egyetemi és főiskolai tanárok, komoly emberek, irodalmi szakemberek és szélhámosok.

Ott állt tehát, mondania kellett volna valamit, ami illik az alkalomhoz, de a világon semmi nem jutott eszébe, egyszerűen semmi. A rögtönzéshez túlságosan fáradtnak és zavartnak érezte magát.

Kezdet rendkívül kínossá válni a dolog, és akkor váratlanul azt sikerült mondania, hogy: – Nincs megállás, sem a lejtőn, sem a történetek mesélésében – és megköszönve a figyelmet, leült.

A hallgatóság soraiban tapasztalható kezdeti figyelem, koncentráció és nagyfokú elmélyedés idővel oldott derültségnek adta át a helyét. A társaságban először senki sem szólalt meg. De ott, abban az irodalmi társaságban volt valaki, aki idős, sokat látott, sokat tapasztalt férfiú lévén kívárta a kellő időt, hátha ezt a nagyívű és kellően karakteres koncepciót részleteiben is megvilágítaná a székfoglaló beszéd előadója, s mikor kiderült, hogy erre hiába várakozik, hiszen a megválasztott tag, a jelek szerint, bocsánatos vétek gyanánt, a beszédét megtartotta, szóval az öreg nem bírta magát türtőztetni, s az ismerősömhöz fordult.

– Különös feltételezés, kedves barátom – mondta az idős társasági tag. – Ez, ebben a formában legalábbis, meglehetősen triviálisnak tűnik. Érvelését és gondolatfűzését nemde méltán tarthatnánk közhelynek, amolyan

Szűcs Balázs Péter 71

EGY SZÉKFOGLALÓ BESZÉD

toposzfélének? Ebben a formában ez szinte már merő képtelenség, obszcenitás és rendkívül viszolyogtató.

72 Ismerősöm ezalatt egyeseken rokonszenvet, másokon viszont némi kárörömöt vélt felfedezni. Feszült csönd állt be, s az idő igencsak kínosan megállni látszott. Aztán az idős társasági tag elmosolyodott.

– Ugyanakkor azt is meg kell hagyni – mondta az öreg –, hogy fiatal barátunk meglátása igencsak elmés. Elmés és kitűnő, az már biztos. Gratulálok, kedves barátom! – mondta az idős férfi.

Ilyen rendhagyó és sajátos módon zajlott le ismerősöm rendhagyó és sajátos székfoglalója.

